Gimdos kaklelio tyrimas: ką turėtumėte žinoti

Cervical Screening

Kas yra gimdos kaklelio vėžys?

Gimdos kaklelio vėžys yra gimdos kaklelio (apatinės gimdos dalies) vėžys. Kiekvienais metais Šiaurės Airijoje yra apie 80 naujų gimdos kaklelio vėžio atvejų. Kasmet Šiaurės Airijoje nuo gimdos kaklelio vėžio miršta apie 20 moterų. Kiekviena, turinti gimdos kaklelį, gali susirgti gimdos kaklelio vėžiu. Gimdos kaklelio patikra gali užkirsti kelią gimdos kaklelio vėžio vystymuisi arba jį pastebėti ankstyvoje stadijoje. Ankstyvas aptikimas ir gydymas gali užkirsti kelią maždaug 8 iš 10 mirčių nuo šio vėžio.

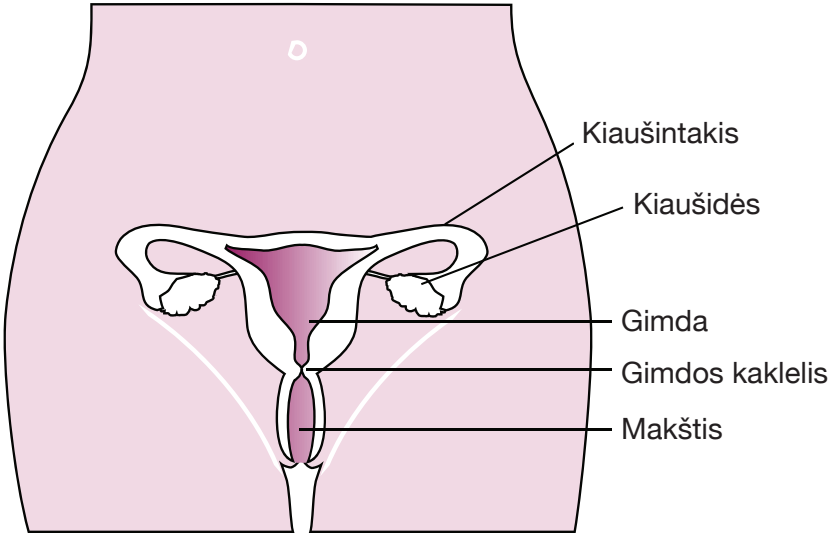

Kas sukelia gimdos kaklelio vėžį?

Beveik visus gimdos kaklelio vėžio atvejus sukelia virusas, vadinamas žmogaus papilomos virusu (ŽPV). Tai labai dažnas virusas, kurį dauguma žmonių turės tam tikru savo gyvenimo metu. Jis gali būti organizme daugelį metų ir dažniausiai nesukelti jokių problemų.

ŽPV paprastai plinta per odos kontaktą, kai oda kontaktuoja su oda. Jei ŽPV patenka į gimdos kaklelį, tai paprastai atsitinka per lytinius santykius su bet kurios lyties asmeniu. Tai gali būti vaginaliniai, analiniai ar oraliniai lytiniai santykiai, lytinių organų prisilietimas ar per bendrai naudojamas erotines priemones.

Tik tam tikro tipo ŽPV gali sukelti gimdos kaklelio vėžį. Jie vadinami didelės rizikos tipo virusai. ŽPV tipai, sukeliantys gimdos kaklelio vėžį, neturi jokių simptomų.

ŽPV buvimas nebūtinai reiškia, kad jums pasireikš ląstelių pokyčiai ar vėžys. Maždaug 9 iš 10 žmonių organizmai natūraliai pašalins infekciją per dvejus metus.

Tačiau nedaugeliu atvejų ŽPV gimdos kaklelyje gali išsivystyti į ilgalaikę infekciją. Ilgalaikė didelės rizikos ŽPV infekcija gali sukelti gimdos kaklelio ląstelių pokyčius, o šie pokyčiai gali išsivystyti į gimdos kaklelio vėžį.

Ar rūkymas padidina gimdos kaklelio vėžio riziką?

Rūkymas padvigubina riziką susirgti gimdos kaklelio vėžiu, nes dėl jo organizmui sunkiau atsikratyti ŽPV infekcijos. Raskite vietinę metimo rūkyti tarnybą adresu **www.stopsmokingni.info**

Stop Smoking
helping you to quit

Kas yra gimdos kaklelio patikra?

Atliekant gimdos kaklelio patikrą iš gimdos kaklelio paimamas ląstelių mėginys tyrimams. Jis taip pat žinomas kaip tepinėlio tyrimas. Mėginys tikrinamas dėl didelės rizikos ŽPV tipų, kurie gali sukelti ląstelių pokyčius. Jei randamas didelės rizikos ŽPV, jūsų mėginys bus patikrintas mikroskopu ar nėra ląstelėse pokyčių.

Dauguma gimdos kaklelio vėžio tipų išsivysto per ilgą laikotarpį. Anksti nustačius ląstelių pokyčius, patikra gali užkirsti kelią gimdos kaklelio vėžio vystymuisi. 25–49 metų moterys paprastai kviečiamos atlikti gimdos kaklelio patikrą kas trejus metus, o moterys nuo 50 iki 64 metų - kas penkerius metus.

Kaip būsiu pakviesta į patikrą?

Kai reikės atlikti gimdos kaklelio patikros tyrimą, gausite laišką su kvietimu užsiregistruoti apsilankymui. Gimdos kaklelio patikros tyrimą galite atlikti savo šeimos gydytojo poliklinikoje arba kai kurios seksualinės ir reprodukcinės sveikatos priežiūros klinikos taip pat gali pasiūlyti šią paslaugą. Jei norite, kad jus apžiūrėtų sveikatos priežiūros specialistė moteris, galite to paprašyti užsiregistruodamos patikrai.

Jei neidentifikuojate savęs kaip moters ar esate translytė, esate nuo 25 iki 64 metų amžiaus ir turite gimdos kaklelį, jūs galite užsirašyti gimdos kaklelio patikrai, tačiau gali būti, kad mes negalėsime jūsų pakviesti kaip visas, jei esate užsiregistravusi pas savo šeimos gydytoją kaip vyras. Jums reikės susitarti dėl patikros pas savo šeimos gydytoją ar klinikoje. Daugiau informacijos apie translyčių ir nebinarinio lytiškumo asmenų patikrą galite rasti mūsų informaciniame lapelyje:

pha.site/transgender-screening

arba „Jo's Cervical Cancer Trust“ svetainėje adresu:

www.jostrust.org.uk/information/cervical-screening/trans-non-binary

Ar man reikia atlikti tyrimą, jei...

Ar esu pasiskiepijus nuo ŽPV?

Taip

Vakcina neapsaugo nuo visų tipų ŽPV ir neapsaugos nuo ŽPV infekcijų, kuriomis galėjote užsikrėsti prieš pasiskiepijant. Taigi, nors vakcina suteikia gerą apsaugą, vis tiek svarbu reguliariai atlikti gimdos kaklelio patikros tyrimus.

Palaikau ilgalaikius santykius

Taip

Jūs galite turėti ŽPV daugelį metų to nežinodama ir galėjote gauti jį per pirmąjį lytinį kontaktą. Tad reguliari gimdos kaklelio patikra vis tiek yra svarbi, net jei ilgą laiką buvote su tuo pačiu asmeniu.

Ilgą laiką neturėjau lytinių santykių?

Taip

Daugelis žmonių turi ŽPV mėnesius ar metus to nežinodami. Taigi svarbu, kad reguliariai atliktumėte gimdos kaklelio patikros testus, jei kada nors turėjote lytinius santykius.

Ar man reikia atlikti tyrimą, jei...

Jeigu niekada anksčiau neturėjau lytinių santykių?

Taip

Jei niekada neturėjote lytinių santykių, yra mažesnė tikimybė, kad turite ŽPV. Tačiau atminkite, kad lytiniai santykiai yra vaginaliniai, oraliniai ar analiniai santykiai ir kiti lytinio kontakto būdai, pvz., lytinių organų srities odos kontaktas su oda arba erotinių priemonių naudojimas. Pasikalbėkite su sveikatos priežiūros specialistu, jei abejojate.

Jeigu turiu lytinių santykių tik su moterimis?

Taip

ŽPV tipai, kurie gali sukelti jūsų gimdos kaklelio ląstelių pokyčius, perduodami bet kokio lytinio kontakto metu, pvz., lytinių organų srities odos kontaktas su oda arba naudojant erotines priemones.

Jeigu išgyvenu menopauzę?

Taip

Vis tiek reikia patikrinti, ar jūsų gimdos kaklelis sveikas. Kartais tyrimas gali būti nemalonus dėl makšties sausumo po menopauzės. Bet jūsų medicinos sesuo ar šeimos gydytojas pasistengs, kad jums šis tyrimas būtų atliktas kuo atsargiau.

Ar man reikia atlikti tyrimą, jei...

Jeigu aš esu užsikrėtusi ŽIV?

Taip

Jei esate užsikrėtusi ŽIV, būsite kviečiama į gimdos kaklelio patikros tyrimą kiekvienais metais. ŽIV infekcija veikia jūsų imuninę sistemą ir gali reikšti, kad ji negali įveikti ŽPV tipų, kurie sukelia daugumą gimdos kaklelio vėžių. Apie tai pasikalbėkite su savo sveikatos priežiūros specialistu.

Jeigu aš esu translytis žmogus ar nebinarinis asmuo?

Galbūt

Gimdos kaklelio patikra gali būti atliekama, jei turite gimdos kaklelį ir esate 25–64 metų amžiaus. Tačiau jei pas savo šeimos gydytoją nesate registruota kaip moteris (pavyzdžiui, esate translytis žmogus ar nebinarinio lytiškumo asmuo), kvietimo į gimdos kaklelio patikrą negausite. Dėl to turėsite susitarti su savo šeimos gydytoju dėl patikrinimo poliklinikoje ar klinikoje.

Jeigu man buvo atlikta histerektomija (gimdos šalinimo operacija)?

Galbūt

Jums gali nereikėti tyrimo, priklausomai nuo histerektomijos tipo, kuris buvo atliktas, pavyzdžiui, jei buvo pašalintas jūsų gimdos kaklelis. Prieš susitardami dėl susitikimo, pasitarkite su savo sveikatos priežiūros specialistu.

Ar man reikia atlikti tyrimą, jei...

Jeigu aš laukiuosi?

Ne

Gimdos kaklelio patikrinimas nerekomenduojamas nėštumo metu. Jei nėštumo metu esate pakviesta atlikti gimdos kaklelio patikrą, praneškite savo šeimos gydytojui. Vietoj to galite susitarti dėl susitikimo praėjus trims mėnesiams po kūdikio gimimo.

Ką daryti, jei turiu simptomų?

Gimdos kaklelio patikra nėra skirta visiems, kuriems pasireiškia gimdos kaklelio vėžio simptomai. Tai taip pat nėra vėžio tyrimas, nors kartais galima rasti vėžį. Tryrimas skirtas nustatyti gimdos kaklelio ląstelių pokyčius, kurie, negydomi, gali virsti vėžiu. Jei turite bet kurį iš žemiau išvardintų gimdos kaklelio vėžio simptomų, nedelsdami kreipkitės į savo šeimos gydytoją – nelaukite kito kvietimo ar apsilankymo dėl gimdos kaklelio patikros.

- Kraujavimas tarp mėnesinių, lytinių santykių metu, po jų arba po menopauzės (pasibaigus mėnesinėms).
- Neįprastos makšties išskyros.
- Skausmas lytinių santykių metu arba apatinės pilvo dalies ar nugaros skausmai.

Kaip atliekama patikra?

- Apsilankymas užtruks apie 10 minučių. Pats gimdos kaklelio patikros tyrimas trunka tik porą minučių ir atliekamas atskiroje patalpoje, jį paprastai atlieka medicinos sesuo. Pabandykite susitarti dėl apsilankymo, kada jums nebus mėnesinių.
- Jūsų bus paprašyta nusivilkti drabužius nuo apatinės kūno dalies (arba tik apatinius, jei dėvite laisvą sijoną). Jūsų bus paprašyta atsigulti ant nugaros (arba kartais ant šono) ant lovos, sulenkus kelius ir išskėtus kojas. Jūsų apatinė kūno dalis bus uždengta paklode.
- Medicinos sesuo švelniai įdės spekuliarą (tuščiavidurį vamzdelį, kuris atsidaro) į jūsų makštį, kad ji galėtų matyti jūsų gimdos kaklelį. Tada ji minkštu šepetėliu švelniai nuims ląsteles nuo gimdos kaklelio.
- Tyrimas neturėtų būti skausmingas, tačiau kartais jis gali būti nemalonus Pasakykite asmeniui, atliekančiam jūsų patikrą, jei ji yra labai skausminga. Gali padėti kitokia padėtis arba mažesnis spekuliaras. Patikrą galite sustabdyti bet kuriuo metu. Po to gali šiek tiek kraujuoti. Tai gana įprasta ir nereiškia, kad kažkas yra negerai.
- Gali būti, kad jausitės nejaukiai gimdos kaklelio patikros metu, ypač pirmojo apsilankymo metu. Atminkite, kad jūsų sveikatos priežiūros specialistas patikrą atlieka kiekvieną dieną. Galite patikrai pasikviesti ką nors, kad eitų su jumis ir jus palaikytų.
- Jūsų patikrą atliekantis asmuo jums pasakys, kada, kaip ir kur galėsite gauti tyrimo atsakymą.

Ar turėčiau ką nors padaryti prieš patikrą?

Nenaudokite drėkinamosios ar spermicidinės želė 24 valandas prieš patikrą. Dėl to gali būti sunku gauti teisingą rezultatą ir patikrą gali tekti pakartoti.

Ką daryti, jei man reikia papildomos pagalbos?

Yra daug priežasčių, dėl kurių žmogui gali prireikti papildomos pagalbos, kad jis galėtų ateiti į patikrą, bet mes galime padėti. Prieš susitardami dėl apsilankymo, susisiekite su savo šeimos gydytoju ar klinika, kad aptartumėte savo poreikius.

- Jei patyrėte seksualinį smurtą, mintis apie gimdos kaklelio patikrą gali jus traumuoti ar sukelti stresą. Galite paprašyti apsilankyti du kartus, kad nesijaustumėte skubinama, arba į apsilankymą pasiimti žmogų, kuriuo pasitikite.
- Jei turite fizinę ar mokymosi negalią arba jutimo sutrikimą, galite mums pasakyti, ar jums reikia kokios nors papildomos pagalbos, kad galėtumėte atvykti į patikrą (pvz., gestų kalbos vertėjo, jei esate kurčiųjų bendruomenės narys).
- Jei anglų kalba nėra jūsų gimtoji kalba, mes galime pasirūpinti vertėju. Informaciją apie gimdos kaklelio patikrą įvairiomis kalbomis galite rasti mūsų svetainėje **www.pha.site/cervical-screening-translations**

Ką reiškia mano rezultatai?

Didelės rizikos ŽPV nerasta (ŽPV neigiamas)

Jums yra labai maža rizika susirgti gimdos kaklelio vėžiu. Pakviesime jus dar vienam įprastiniam tyrimui po trejų metų, jei esate 25–49 metų amžiaus, arba po penkerių metų, jei esate 50–64 metų amžiaus.

Rastas didelės rizikos ŽPV (teigiamas ŽPV), bet ląstelių pokyčių nėra

Jei turite didelės rizikos ŽPV, mes peržiūrėsime jūsų mėginį, ar nėra pokyčių ląstelėse. Jei nebus nustatyta ląstelėse pakitimų, būsite pakviesta atlikti kitą tyrimą po 12 mėnesių. Taip daroma todėl, kad daugumai žmonių per dvejus metus virusas pats pasišalina.

Jei per tris kasmet atliekamus gimdos kaklelio patikros tyrimus, ŽPV testai ir toliau bus teigiami, pakviesime jus atlikti papildomus gimdos kaklelio patikros tyrimus, net jei ląstelių pakitimų ir nenustatysime.

Nustatytas didelės rizikos ŽPV (teigiamas ŽPV) ir ląstelių pokyčiai

Jei turite didelės rizikos ŽPV ir ląstelių pokyčius, mes nukreipsime jus į specializuotą ligoninės kliniką, kur jums atliks tyrimą, vadinamą kolposkopija. Kolposkopija yra išsamesnis jūsų gimdos kaklelio tyrimas.

Netinkamas rezultatas

Tai reiškia, kad laboratorija negalėjo pateikti patikimo tyrimo rezultato. Tyrimą reikės pakartoti po trijų mėnesių, kad jūsų ląstelės turėtų laiko atsistatyti po pirmojo tyrimo.

Svarbu

Teigiamas ŽPV rezultatas nereiškia, kad jūsų partneris turėjo lytinių santykių su kuo nors kitu, kol buvote kartu. Jūs galite turėti ŽPV, net jei daugelį metų neturėjote lytinių santykių arba turite naują partnerį jau daug metų.

Kas vyksta kolposkopijos klinikoje?

Kolposkopija yra paprastas gimdos kaklelio tyrimas naudojant kolposkopą (tam tikros rūšies didinamąjį stiklą). Ji atliekama jūsų vietinėje ligoninėje. Tai leidžia sveikatos priežiūros specialistui atidžiau apžiūrėti jūsų gimdos kaklelį ir nuspręsti, ar yra ląstelių pokyčių, kuriuos reikia gydyti. Apžiūra yra panaši į patikros tyrimą. Jei jums reikia informacijos apie kolposkopijos procedūrą, ji jums bus išsiųsta kartu su laišku dėl apsilankymo į kolposkopijos kliniką. Kolposkopiją galima saugiai atlikti nėštumo metu, nors gydymas gali būti atidėtas iki jūsų kūdikio gimimo. Kolposkopija neturės įtakos jūsų gebėjimui pastoti ateityje.

Kas įeina į gydymą?

Bet koks gydymas, kurio jums gali prireikti, paprastai yra nesudėtingas ir atliekamas ambulatoriškai, taikant vietinę nejautrą, jūsų vietinėje ligoninėje. Jūsų specialistas paaiškins, ko tikėtis. Gydymas apima paveiktų ląstelių srities pašalinimą iš gimdos kaklelio ir beveik visada būna sėkmingas. Gydymo pasirinkimas ir bet kokia su tuo susijusi rizika bus išsamiai aptarta su jumis klinikoje. Kai kuriais atvejais jūsų gali būti paprašyta grįžti į kliniką pakartotiniams kolposkopijos tyrimams.

Pagalba apsisprendžiant

Nė vienas patikros tyrimas nėra 100% veiksmingas vėžio nustatymui, tačiau įrodymai rodo, kad gimdos kaklelio patikra vis dar yra geriausias būdas išvengti gimdos kaklelio vėžio. Jei jūs nerimaujate dėl gimdos kaklelio patikros, pasitarkite su savo sveikatos priežiūros specialistu dėl pagalbos.

Nauda

Gimdos kaklelio patikra gali išgelbėti gyvybes, nes užkerta kelią gimdos kaklelio vėžio vystymuisi.

Patikra gali pastebėti jūsų ląstelių pokyčius, net jei atrodote ir jaučiatės sveika.

Jei visi reguliariai lankytųsi patikrai, maždaug 8 iš 10 mirčių nuo gimdos kaklelio vėžio būtų galima išvengti.

Rizika

Patikra neapsaugo nuo visų gimdos kaklelio vėžio atvejų.

Jei patikros rezultatai parodys, kad ląstelėse yra pokyčių, jums gali būti rekomenduojamas gydymas. Visi gydymo būdai yra susiję su tam tikra rizika. Turite pasikalbėti su savo sveikatos priežiūros specialistu, kad geriau tai suprastumėte.

Kai randamos pakitusios ląstelės, labai sudėtinga pasakyti, kam išsivystys ir kam neišsivystys vėžys. Tai reiškia, kad bus gydomos kai kurios moterys, kurioms niekada nebūtų išsivystęs gimdos kaklelio vėžys.

Labai nedidelis skaičius (mažiau nei 1 iš 100) gimdos kaklelio vėžio atvejų negali būti siejamas su didelės rizikos ŽPV, todėl mums reikia atlikti daugiau tyrimų, kad suprastume šio vėžio priežastis.

Iš kur gavote mano kontaktinius duomenis?

Jūsų duomenys buvo gauti iš jūsų šeimos gydytojo. Svarbu, kad jūsų šeimos gydytojas visada turėtų teisingą jūsų vardą, pavardę ir adresą, kad užtikrintumėme, kad gausite kvietimą atlikti gimdos kaklelio patikrą.

Kas nutiks mano mėginiui ir su manimi susijusiai informacijai?

Priklausomai nuo jūsų patikros rezultato, jūsų patikros mėginys laboratorijoje gali būti saugomas mažiausiai 10 metų. Taip daroma tam, kad galėtume palyginti jūsų rezultatus ir įsitikinti, kad, prireikus, jums bus suteiktas reikalingas gydymas. Šiaurės Airijos gimdos kaklelio patikros programa reguliariai peržiūri patikros įrašus, kad galėtų stebėti ir gerinti programos kokybę ir specialistų patirtį. Programoje dirbantys darbuotojai gali matyti ir peržiūrėti jūsų įrašus. Bet kokia su jumis susijusi informacija išliks griežtai konfidenciali. Mes galime peržiūrėti jūsų ankstesnius patikros rezultatus, jei jums bus diagnozuotas gimdos kaklelio vėžys. Jei norėsite, jūs galėsite pamatyti šios peržiūros rezultatus. Jei jums reikia daugiau informacijos apie tai, kaip saugomi ir naudojami jūsų įrašai, galite kreiptis į patikros programą adresu screening.cervical@hscni.net

Daugiau informacijos

Norėdami gauti šį lapelį kita kalba ar kitu formatu, apsilankykite:
www.pha.site/cervical-screening-translations

Norėdami gauti daugiau informacijos apie gimdos kaklelio patikrą, apsilankykite:

www.nidirect.gov.uk/articles/cervical-screening
arba
www.jostrust.org.uk/information/cervical-screening

Pritaikyta pagal *Apie jūsų gimdos kaklelio patikros (tepinėlio) testą*, Gimdos kaklelio patikra Velse, 2022 m. liepos mėn., Klausimai ir atsakymai, pritaikyti iš *Tepinėlio testas gali išgelbėti jūsų gyvybę*, Škotijos visuomenės sveikata, 2023 m. liepos mėn., Licencijuota pagal atvirąją vyriausybės licenciją v3.0. Šis lapelis buvo sukurtas padedant „Jo's Cervical Cancer Trust".

HSC Public Health Agency

Public Health Agency
12-22 Linenhall Street, Belfast BT2 8BS.
Tel: 0300 555 0114 (vietinis tarifas).
www.publichealth.hscni.net

Raskite mus:

BE CANCER AWARE

www.becancerawareni.info

Lithuanian 11/23